

Μάθημα 6ο

Η προσκύνηση των εικόνων

(Α΄ Μέρος)

- Κι έπειτα προσκυνούμε την εικόνα, η οποία βρίσκεται κοντά στα μανουάλια. Να, έτσι, κάνουμε τον σταυρό μας και τη φιλούμε, είπε ο Θανάσης, συνεχίζοντας όπως είχαν συμφωνήσει.

Προσκύνησε την εικόνα του Αγίου Βλασίου και έπειτα τον μιμήθηκαν η Κωνσταντίνα και η Λυδία.

- Και πώς διαλέγουνε ποια εικόνα θα βάλουν εδώ μπροστά; Ρώτησε η Λι θαρραλέα. Δεν κατάλαβα.
- Εδώ μπροστά ονομάζεται πρόναος και για την προσκύνηση βρίσκεται συνήθως η εικόνα του Αγίου ή της Αγίας ή του γεγονότος από τη ζωή του Χριστού στο οποίο είναι αφιερωμένος ο Ναός. Υπάρχουν Ναοί αφιερωμένοι στον Χριστό, στην Παναγία, σε Αγίους ή Αγίες ή και σε Αγγέλους. Εμείς έχουμε τον

Άγιο Βλάσιο, γιατί ο Ναός τιμάται στη μνήμη του Αγίου Βλασίου. Η εικόνα είναι τοποθετημένη σε ένα απλό ξύλινο έπιπλο, που το λέμε προσκυνητάρι. Μόλις μπείτε μέσα στον κυρίως Ναό, θα δείτε και άλλα προσκυνητάρια μεγαλύτερα ή όμοια με αυτό. Σε ένα από αυτά βάζουμε και την εικόνα της εορτής ή του Αγίου κάθε ημέρας και όλοι οι πιστοί την προσκυνούν πριν πάνε στη θέση τους για να συμμετάσχουν στη Θεία Λειτουργία.

Εικόνα του Αγίου Λουκά.

Φωτογραφία του Αγίου Λουκά.

- Και γιατί φιλούμε και προσκυνούμε τις εικόνες; Στα ψέματα το κάνουμε; Όπως εγώ φιλάω και ταΐζω τις κούκλες μου και κάνω ότι είναι ζωντανές και θέλουν φιλιά; Επέμενε η Λι.
- Χα, χα , χα, όλοι γέλασαν δυνατά με το θάρρος της.
- Μπράβο ξαδελφούλα, είπε η Κωνσταντίνα και της χτύπησε την πλάτη. Είσαι πολύ δυνατή. Δεν φοβάσαι να ρωτάς για να σου εξηγήσουν.
- Καλά που το παραδέχτηκες ότι εσύ δεν τολμάς να ρωτήσεις, την κορόιδεψε ο αδελφός της.
- Βρήκες ευκαιρία κύριε έξυπνε, εγώ τα ξέρω αυτά, βιάστηκε να του απαντήσει.
- Απάντησε, λοιπόν, εσύ, ανιψιά μου, και σ' ό,τι δεν ξέρεις θα σε βοηθώ, την παρότρυνε ο θείος Ιγνάτιος.
- Λοιπόν, οι εικόνες δεν είναι ούτε ζωντανές ούτε μαγικές· είναι ξύλο και χρώματα και δεν προσκυνάμε την ύλη τους αλλά τη μορφή που απεικονίζουν. Η αγιογραφία είναι μια ιερή τέχνη και οι αγιογράφοι προσεύχονται πριν ξεκινήσουν, αλλά και όσο ζωγραφίζουν. Δύο χρόνια παρακολούθησα μαθήματα αγιογραφίας και τα μάθαμε αυτά, είπε με καμάρι η Κωνσταντίνα.
- Σωστά, γι' αυτό και υπάρχουν θαυματουργές εικόνες που βοηθούν τους πιστούς. Δεν είναι η ζωγραφιά που κάνει θαύμα, αλλά το πρόσωπο που απεικονίζεται, με τη χάρη του Θεού. Η εικόνα του Αγίου μας θυμίζει την αγάπη

του στον Θεό και πόσα έκανε για Εκείνον. Μέσα από την εικόνα του είναι σα να μας καλεί να του μοιάσουμε. Η προσευχή μας πηγαίνει πάντα προς τον Θεό, πιστεύουμε, όμως, πως η αγάπη του Αγίου για τους ανθρώπους, αλλά και η θέση του κοντά στον Θεό τον κάνει να δυναμώνει την προσευχή μας, αλλά και να προσεύχεται κι εκείνος για μας. Στην Ορθόδοξη Εκκλησία δεν προσευχόμαστε σε αφηρημένες ιδέες ή δυνάμεις ή υπερφυσικά όντα, αλλά σε πρόσωπα, σε ανθρώπους σαν κι εμάς, που έζησαν και αγωνίστηκαν στη γη να πλησιάσουν τον Θεό. Ο πνευματικός τους αγώνας έγινε η αιτία να επισκεφτεί η Χάρη του Θεού όλη τους την ύπαρξη, την ψυχή και το σώμα τους. Γι' αυτό και όσοι τους γνώρισαν μας βεβαιώνουν πως έλαμπαν.

Εικόνα του Αγίου Νεκταρίου.

- Γι' αυτό ζωγραφίζουμε τα φωτοστέφανα γύρω από τα κεφάλια τους! Πετάχτηκε ο Θανάσης, που ήθελε να δείξει ότι κάτι ξέρει κι αυτός.
- Και οι φωτογραφίες; Τους δυσκόλεψε ακόμα μια φορά η Λυδία. Ο μπαμπάς έχει στο πορτοφόλι του δυο τρεις εικονίτσες, αλλά έχει και τρεις φωτογραφίες. Του Αγίου Λουκά του Ιατρού, του Αγίου Νικολάου Πλανά και ενός Γέροντα. Γιατί δεν έχουμε φωτογραφίες και στην Εκκλησία;

Φωτογραφία του Αγίου Νεκταρίου.

Τα παιδιά σιώπησαν και κοιτάχτηκαν. Αμάν πια, πού τις βρίσκει τόσο δύσκολες ερωτήσεις; Επίτηδες το κάνει; Όμως οι ερωτήσεις είναι πραγματικά τόσο απλές.

- Σωστά, είπε ο παπα-Ιγνάτιος. Στην Εκκλησία δεν υπάρχουν φωτογραφίες για προσκύνηση, αφού οι φωτογραφίες δείχνουν το υλικό σώμα. Έχουμε φωτογραφίες σύγχρονων Αγίων, αλλά έχουμε και τις εικόνες τους. Μετά την αναγνώρισή τους ως Αγίων, οι αγιογράφοι ζωγραφίζουν και τις εικόνες τους χρησιμοποιώντας τις φωτογραφίες. Όμως η εικόνα μας φανερώνει και πράγματα, που μια φωτογραφία δεν μπο-

ρεί. Όπως, ας πούμε, το φως. Επίσης οι εικόνες πάντα μας κοιτάζουν, θυμίζοντάς μας, πως οι Άγιοι, έστω και αν δεν τους βλέπουν τα μάτια μας, μας καλούν να τους γνωρίσουμε μέσα από την προσευχή. Τέλος, μια φωτογραφία για έναν άνθρωπο που έχει φύγει από τη ζωή, είναι μόνο μια ανάμνηση, ενώ μια εικόνα μας παρουσιάζει κάποιον, που τώρα ζει. Η εικόνα είναι το παρόν της αιωνιότητος. Ας μπούμε μέσα στον κυρίως Ναό να δεις τις εικόνες που υπάρχουν εκεί και να θυμηθούμε πού τοποθετείται η καθεμία και πώς τιμάται από τον Ιερέα και τους πιστούς.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- Για τους πολύ σύγχρονους Αγίους έχουμε συχνά και φωτογραφίες; Ποια η σχέση τους με τις εικόνες;
- Έχουμε εικονίτσες που μας μοιράζουν στο κατηχητικό, εικονίτσες σε πορτοφόλια, εικονίτσες σε μπρελόκ ή για το αυτοκίνητο. Ποιες εικόνες βάζουμε στο οικιακό εικονοστάσι;
- Γιατί ο Ιερέας προσκυνά και θυμιατίζει τις εικόνες;

Δραστηριότητα

Επίσκεψη στη Σχολή Αγιογραφίας της Ιεράς Μητροπόλεώς μας.

Το οικογενειακό εικονοστάσι

Πολλές οικογένειες, πέρα από τον Χριστό και την Παναγία, έχουν στο εικονοστάσι τις εικόνες Αγίων, που έχουν το ίδιο όνομα με τα μέλη της οικογένειας. Επίσης, πολλές εικόνες αποτελούν οικογενειακά κειμήλια, και μάλιστα, ορισμένες σώθηκαν από καταστροφές, με κίνδυνο της ζωής κάποιου πάππου ή προπάππου.